

Beste mensen,

Als ik de huis-aan-huis-folders die ik in m'n brievenbus kreeg bekijk dan krijg ik de indruk dat Pasen het feest is van vrolijkheid. "Vrolijk Pasen" zeggen we dan ook tegen elkaar. En de mensen vrolijken daarom hun huis en hun tafels op met allerlei gele prullaria. De bloeiende krokusjes en narcissen herinneren ons er aan dat het voorjaar in aantocht is en natuurlijk, in de uitlopende natuur mag je best een verwijzing naar Pasen zien. De natuur, die in de winter ogenschijnlijk dood is, loopt weer uit en laat zo iets zien van de overwinning van het leven over de dood. Ik kan me overigens niet aan de indruk onttrekken dat met Pasen steeds meer hetzelfde gebeurt als met Kerst. De toeters en bellen nemen het zicht weg op de werkelijke betekenis. En dat is een gevaar. Ik wil absoluut geen 'kruistocht' beginnen tegen kerstbomen, Kerstmannen en paashazen, maar toch. Wat vieren we ook al weer? Vandaag zal de paus als bisschop van Rome weer in, ik weet niet hoeveel talen, zijn paasgroet overbrengen. "De Heer is waarlijk verrezen!" krijgen de duizenden aanwezigen op het st. Pietersplein te horen. Ieder in z'n eigen taal. Hoewel de Rooms Katholieke kerk niet bepaald verschoond is van symboliek en liturgische liflafjes, klinkt het me altijd weer als een weldaad in de oren. Jezus leeft en dat mag de hele wereld horen.

Vandaag op deze 1e Paasdag wil ik graag met u nadenken over een verhaal wat Jezus vertelde aan de Joodse leiders. Eigenlijk vertelt Jezus niet één verhaal, maar drie verhalen. Het eerste verhaal gaat over een vader die twee zonen heeft. De vader gaf zijn zonen de opdracht aan het werk te gaan in de wijngaard. De eerste zei "ik wil niet" maar bedacht zich later toch en ging aan het werk. De tweede zei "Ja vader, ik zal gaan" maar hij ging uiteindelijk niet. Jezus vroeg toen aan de Joodse leiders wie nu uiteindelijk de wil van de vader gedaan had. Het antwoord was "de eerste". Kijk zegt Jezus, op dezelfde manier zullen hoeren en tollenaars jullie, Joodse leiders, voorgaan in het Koninkrijk van God.

Het tweede verhaal is het tekstgedeelte van vandaag, daar gaan we straks uitgebreid naar kijken.

Het derde verhaal is een verhaal over een koning die een bruiloftsfeest organiseert voor zijn zoon. Zijn dienaren werden op pad gestuurd om de mensen uit te nodigen,

maar iedereen had z'n eigen smoesje en uiteindelijk kwam er niemand opdagen. Toen heeft die koning opnieuw z'n knechten er op uitgestuurd om, wie het maar horen wil, uit te nodigen. Want de feestzaal moet vol worden! En dan staan er aan het eind van de gelijkenis die bekende woorden, die ook voor veel verwarring hebben gezorgd onder gelovigen, “velen zijn geroepen, maar slechts weinigen uitverkorenen”. Nu zijn er ook Bijbeluitleggers die voor een andere vertaling kiezen. Dan komt er te staan “Aanzienlijken zijn geroepen, maar geringen zijn uitverkoren”. Dit lijkt me meer voor de hand liggend. Het gaat hier nl. niet om de vraag *hoeveel* mensen er zullen worden uitverkoren, zoals in streng-reformatorische kringen vaak geleerd wordt. De eetzaal werd immers vol. Het gaat er om *wie* er is uitverkoren. En dat zijn de onaanzienlijken die de uitnodiging wel aannamen in tegenstelling tot de in eerste instantie uitgenodigden. Ook hier worden de Joodse leiders op hun nummer gezet, dat de zondaars hun zullen voorgaan in het Koninkrijk.

En ook in de gelijkenis die we vandaag bespreken is dat precies wat Jezus zegt. Kijk maar in vs. 43: *Het Koninkrijk van God zal u ontnomen worden, en gegeven worden aan een volk dat het wel vrucht laat dragen.*

Het is helemaal juist dat dit de directe context is van deze drie gelijkenissen. De eersten zullen de laatsten zijn. En Jezus zal ook ongetwijfeld die Joodse leiders, die Hem zo verschrikkelijk dwars zaten, op het oog gehad hebben. Maar heeft deze gelijkenis ons dan ook nog iets te zeggen? Vast wel. Laten we maar eens gaan kijken.

Het begint met een landheer, die een wijngaard aanlegt. De geoefende oren van de Joodse schriftgeleerden herkenden meteen Jesaja 5. Het lied van de wijngaard. Hier wordt Israel vergeleken met een wijngaard waar God veel energie in had gestoken. Ook daar wordt gesproken over een perskuip en een toren net als in onze gelijkenis. Maar het zou wel lekker makkelijk zijn als hier alleen over Israel gesproken werd. Want is God al niet een keertje eerder begonnen met het aanleggen van een tuin? Heeft God toen Hij met de mens begon ook niet een tuin aangelegd in Eden en daar gigantisch veel tijd en energie ingestoken? En was het toen ook niet de mens die op de winkel moest passen en zorgen dat alles op rolletjes liep? Ook toen verwachtte God goed bestuur en werd het bloedbestuur. Het lijkt wel een repeterende breuk.

God die maar van geen ophouden weet en de mens die er elke keer weer een potje van maakt. Zo ook in het verhaal van Jezus. Een landheer legt een wijngaard aan en geeft het beheer over aan zijn wijnbouwers en gaat op reis. Tegen de tijd van de druivenoogst, dat is 5 jaar later, stuurt de landheer dan z'n knechten om de opbrengst in ontvangst te nemen. Maar de knechten werden één voor één om het leven gebracht. Uiteindelijk zond de landheer zijn zoon. Hij dacht dat ze hem wel zouden sparen, maar ook de zoon werd uiteindelijk gedood. Met die knechten doelde de Here Jezus op alle profeten die God aan Israel had gegeven. Als je twee hoofdstukken verder kijkt, in Matteus 23, zal Jezus rouwen om Jeruzalem, de stad die de profeten doodt en stenigt wie tot haar gezonden zijn. Zo is het gegaan in Israel, de boodschappers van God werden één voor één het zwijgen opgelegd en dat zal zelfs gebeuren met de grootste profeet aller tijden: Jezus. Hij is de zoon uit de gelijkenis. Ook hij wordt gegrepen en gedood. En dat is precies wat er met Jezus gebeurde in die donkere nacht voor Goede Vrijdag.

Maar wacht even..... In deze gelijkenis krijg je toch wel sterk de indruk dat de dood van de zoon het gevolg is van de ongehoorzaamheid van de wijnbouwers. Terwijl we uit het evangelie begrijpen dat het Gods bedoeling was dat Jezus zou sterven. Wat moeten we daar nu mee? Moest Jezus nu sterven of is Hij het slachtoffer van een of ander complot tussen Joodse leiders en Romeinse bezetters? Allebei! We moeten beide waarheden overeind laten staan. Jezus was absoluut slachtoffer van het ongeloof van de Joodse leiders en ook van veel volksgenoten. Daarin heeft Hij veel afwijzing ervaren. Johannes zegt in zijn evangelie dat Jezus tot het zijne kwam en dat de zijnen Hem niet hebben aangenomen (1:11). En die afwijzing is typerend geweest voor Jezus' leven. Z'n eigen broers en zussen hebben hem voor gek verklaard, de mensen uit Nazareth, z'n dorpsgenoten, wilden Hem van een rotswand gooien nadat Hij had gepreekt in de synagoge, de leiders van z'n volk lieten Hem gevangen nemen en Zijn volksgenoten schreeuwden Hem naar het kruis. Jezus' aardse leven werd er door gekenmerkt dat men Hem niet moest. En dat zal Hem ongetwijfeld veel verdriet gedaan hebben. Hij wilde Jeruzalem bijeen verzamelen zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels verzameld. Zo zie je ook hier dat God de verantwoordelijkheid van de mens nooit uitsluit. De mensen die Jezus toen afwezen kunnen niet zeggen dat ze maar een passieve pion waren in de hand van

een Almachtige God die bezig is Zijn plannen te volvoeren. Nee, dan zou God verantwoordelijk zijn voor de afwijzing door de Joodse leiders. En dan zou zelfs Judas het ook allemaal niet kunnen helpen. Dat verraad moest toch gewoon plaats vinden. Nee, wie Jezus toen buitensloot is zelf verantwoordelijk en wie Jezus nu buitensluit is daar ook zelf voor verantwoordelijk. Tegelijkertijd moeten we zeggen dat de dood van Jezus volledig Gods plan was. Jezus moest sterven. Daarvoor kwam Hij. En dat was nodig. Dat was Gods manier om af te rekenen met het kwaad. Gods manier om die paradijselijke situatie, die door de mens om zeep is geholpen, weer te herstellen. Die weg van vernedering van Zijn troon in de hemel hier naar de aarde, van de stal naar het kruis, van het kruis naar het graf en uit het graf weer opgestaan was Gods plan. Dat was geen noodlottig complot maar Gods strategie sinds de zondeval. Maar in deze gelijkenis is het zo dat Jezus de volle aandacht wil richten op de verantwoordelijkheid van de mens. Dat blijkt ook wel, en dat vind ik wel humor, als Jezus aan Zijn toehoorders vraagt wat die eigenaar nu moet doen als hij terugkomt. Hiermee spraken de Joodse leiders het oordeel over zichzelf uit. “Laat die onmenselijke ombrengen en geef het land aan anderen die de vruchten wel zullen afdragen” was hun antwoord. Jezus’ luisteraars hadden nog steeds niet door dat hij hun op het oog had. En daarom citeerde Hij die bekende woorden uit Psalm 118: “De steen die de bouwers afkeurden is de hoeksteen geworden. Dankzij de Heer is dit gebeurd, wonderbaarlijk is het om te zien”. Die hoeksteen is Jezus.

De Joodse leiders keurden Hem af. En omdat ze Jezus afwijzen zullen zij over deze steen struikelen of zoals dat andere beeld zegt, ze zullen onder die steen verpletterd worden. Hier komen we uit bij het thema van de preek ‘keigoed of keihard?’. Voor deze Joodse leiders is deze Boodschap keihard. Jezus is tot hen gekomen als Messias van Israël, als de zoon van de landheer in de gelijkenis. Maar de Joodse leiders hebben Hem afgewezen. “Aan het kruis met Hem” . Ze dachten Hem op deze manier uit de weg te kunnen ruimen. Maar wat zij niet door hadden was dat God deze afschuwelijke schijnvertoning gebruikt om de wereld te redden. Jezus’ dood werd zo niet het uit de weg ruimen van een of andere godsdienstfanaat. Nee, Jezus’ dood is de grootste liefdesdaad ooit. Met deze daad van opoffering nam Jezus alle ellende op zich die sinds de zondeval de mensheid in z’n greep hield. Hij nam het allemaal mee het graf in en rekende er eens en voor altijd mee af. Zo lief had God de

wereld. Zo lief had God jou en mij. En behalve dat Jezus afrekende met de machten van het kwaad rekende Hij ook af met die andere vijand, de dood. Goede Vrijdag en Pasen horen onlosmakelijk bij elkaar. En kunnen ook niet zonder elkaar. Zonder Goede Vrijdag geen Pasen. Zonder Pasen geen Goede Vrijdag. Jezus nam onze vijanden mee de dood in en stond daarna op in een nieuw leven. Het graf is leeg. De dood is overwonnen. Voor deze overwinning is Jezus naar de aarde gekomen. De apostel Paulus legt in 1 Cor. 15 het belang uit van de opstanding van Jezus:

...als Christus niet is opgewekt, is onze verkondiging zonder inhoud en uw geloof zinloos. Dan blijkt dat wij als getuigen van God over hem hebben gelogen, omdat we verklaard hebben dat hij Christus heeft opgewekt....als Christus niet is opgewekt is uw geloof nutteloos, bent u nog een gevangene van uw zonden en worden de doden die Christus toebehoren niet gered. Als wij alleen voor dit leven op Christus hopen, zijn wij de beklagenswaardigste mensen die er zijn...

Deze geweldige daad van liefde maakt het voor ons mogelijk om van dood en zonde bevrijd te worden en nieuw leven te ontvangen. Eeuwig leven. Dat eeuwige leven is niet iets voor later, dat is iets wat nu begint. Wie nu gelooft in de Zoon, heeft nu eeuwig leven. En daar komt geen einde aan. Voor de Joodse leiders is deze Boodschap keihard. Zij wezen Jezus en Zijn verlossingswerk af. En daarmee sloten zij voor zichzelf de deur. En dat is vandaag de dag niet anders, Als je Jezus afwijst wijs je Gods oplossing voor het probleem van dood en zonde af. En hoe kun je dan nog verlost worden? Het is niet zo dat God je dan niet wil verlossen. God staat klaar om je die bevrijding aan te bieden. Maar wie deze bevrijding afwijst, maakt het voor zichzelf onmogelijk om bevrijd te worden!

Maar voor wie er op vertrouwt is de Boodschap keigoed. Wie met zijn of haar leven bouwt op Jezus de hoeksteen, mag zeker zijn dat hij niet bedrogen uit komt. Probeer je dat nu eens voor te stellen. Jezus droeg aan het kruis uw of jouw schuld. Dat betekent dat God jouw schuld en jouw zonde van je afneemt en op Zijn Zoon legt. En als jouw zonde en schuld van jouw is afgenomen dan heb je wat God betreft geen zonde en schuld meer! God ziet je dus als een mens die geen zonde heeft en dus ook niet meer bij Hem in het krijt staat. Zo ver het oosten is van het westen, zover heeft Hij onze overtredingen van ons weggedaan. En als Jezus voor jouw zonde

geoordeeld is, dan komt God in het oordeel hier niet meer op terug. Dat zou onrechtvaardig zijn. God straft niet twee keer. Veel christenen hebben nog altijd een onbestemde angst dat ze straks voor Gods oordeelstroon komen en dat dan al je zonden je nog eens weer worden voorgehouden. Maar als Jezus al geoordeeld is voor jouw zonden, dan zou je toch kunnen zeggen, dat jouw oordeel 2000 jaar geleden al heeft plaatsgevonden. Wie in de Zoon gelooft komt niet in het oordeel. Er is geen veroordeling meer voor wie in Christus is.

In het Nieuwe Testament worden gelovigen ook geen zondaars genoemd maar heiligen. We vinden dat een beetje gek om van onszelf te zeggen, maar dat komt omdat we anders naar onszelf kijken dan dat God naar ons kijkt. Wie Jezus als hoeksteen kent, is in Gods ogen heilig, bevrijd van zonde. En voor hem of haar is de dood een overwonnen vijand. Dat is onze positie. Zo ziet God ons. En dat wil natuurlijk helemaal niet zeggen dat we ons altijd heilig gedragen, of dat we nu al zonder zonde zijn. Maar dankzij Christus ziet God ons wel zo. En voor een gelovige geldt dan dat God zijn Geest aan ons heeft gegeven, zodat we meer en meer gaan leven in overeenstemming met onze positie. Dat wordt in de theologie heiliging of geestelijke groei genoemd. We krijgen in dit leven als het ware de tijd om te worden wat je bent.

Lieve mensen, we hebben wat te vieren vandaag. Jezus overwon de dood! Hij ging er dwars doorheen. Hij is de eersteling. Zoals de dood er is gekomen door Adam, zo is de overwinning over de dood er gekomen door de tweede Adam, Jezus. En zoals de dood onze erfenis is van de eerste Adam, zo zal de overwinning over de dood onze erfenis zijn van de tweede Adam. Straks als Jezus terugkomt zal ieder die Hem toebehoort worden zoals Hij is. Zichtbaar, tastbaar, herkenbaar, maar toch nieuw, onsterfelijk! In de kerk zeggen we vaak dat Jezus komt om te oordelen de levenden en de doden. Daar krijg je nu niet gelijk zin aan. Maar Hij komt ook om z'n kinderen op te wekken uit het graf, zodat ze voor altijd mogen zijn waar Hij is en mogen delen in Zijn heerlijkheid. Die toekomst is dankzij Pasen veilig gesteld. Die toekomst is dankzij Jezus veilig gesteld. Bouw je leven op deze hoeksteen en je zult het beleven. Keigoed wat Hij heeft gedaan.

Amen.

Maart 2008
G.P. Hartkamp
Wapenveld